

Γιάννης Τσιώμης
Yannis Tsiomis

Η αρχιτεκτονική και η πόλη
L'architecture et la ville

Journée Tsiomis / Ημερίδα Τσιώμη

Ecole d'architecture / Σχολή Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ
Salle Kaftantzoglou / Αίθουσα Καυταντζόγλου

Vendredi 18 Octobre / Παρασκευή 18 Οκτωβρίου
10.00-19.00

Yannis Tsiomis / L'architecture et la ville

Salle Kaftantzoglou, Ecole d'architecture, Polytechnique d'Athènes, vendredi 18 octobre 2024

10.15-10.45 Ouverture

Rena Klabatsea, doyenne de l'Ecole d'architecture, Polytechnique d'Athènes
Panayotis Tournikiotis, professeur émérite de l'Ecole Polytechnique d'Athènes

10.45-12.45 Architecte Citoyen

Sandrine Linder, architecte DPLG (Atelier Tsiomis)
Volker Ziegler, Maître de conférences, École NS d'architecture de Strasbourg (Atelier Tsiomis)
Yorgos Andréadis, architecte DPLG (Atelier Tsiomis)

12.45-13.45 pause déjeuner

13.45-15.00 Histoires et projets

Panayotis Tournikiotis, professeur émérite de l'Ecole Polytechnique d'Athènes
« **Histoires, théories, projets : l'architecte chercheur** »
Vassiliki Petridou, professeure émérite Université de Patras
« **L'architecte Yannis Tsiomis : un 'voyou' responsable** »
Athina Vitopoulou, professeure associée, Ecole d'architecture de l'Université de Thessalonique
« **Suivi de thèses de doctorat. Contribution à la recherche sur l'histoire de la ville et le projet urbain** »

15.00-16.30 Perspectives

David Peyceré, directeur du Centre d'archives d'architecture contemporaine à la Cité de l'architecture et du patrimoine, Paris
« **Les archives composites d'un enseignant et praticien de l'architecture** »
Nektarios Pisimisis, doctorant, Laboratoire de Recherche en Architecture, ENSA Toulouse
« **Pratique - enseignement - recherche : les archives de Yannis Tsiomis** »
Yannis Tournikiotis, doctorant, ED histoire de l'art et archéologie, Sorbonne université
« **Yannis Tsiomis : la bi(bli)ographie d'un architecte grec** »
Cloud de Grandpré, membre de l'Académie d'architecture, Paris
« **Ville rêvée-ville réelle : l'intuition politique du territoire, partagée avec Bruno Latour** »
Sur la conférence de Yannis Tsiomis : « 20e-21e siècles. De la ville enchantée à la métropole désenchantée » en septembre 2018 -Fondation Eranos

16.30-17.00 pause-café

17.00-17.30 Projection de film

Athènes à soi-même étrangère (2ème partie), 1986

17.30-19.00 Table ronde et discussion

Yannis Polyzos, professeur émérite de l'Ecole Polytechnique d'Athènes ; Dimitris Antonakakis, architecte ; Marilisa Mitsou, directrice d'études émérite à l'EHESS, Paris ; Georges Couroupos, compositeur ; modérateur, Panayotis Tournikiotis

Γιάννης Τσιώμης / Η αρχιτεκτονική και η πόλη

Αίθουσα Καυταντζόγλου, Σχολή Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ, Παρασκευή 18 Οκτωβρίου 2024

10.15-10.45 Χαιρετισμοί

Ρένα Κλαμπατσέα, κοσμήτορας της Σχολής Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ
Παναγιώτης Τουρνικιώτης, ομότιμος καθηγητής ΕΜΠ

10.45-12.45 Πολίτης Αρχιτέκτων

Sandrine Linder, αρχιτέκτονας DPLG (Atelier Tsiomis)
Volker Ziegler, αναπλ. καθηγητής στην Αρχιτεκτονική Σχολή του Στρασβούργου (Atelier Tsiomis)
Γιώργος Ανδρεάδης, αρχιτέκτονας DPLG (Atelier Tsiomis)

12.45-13.45 διάλειμμα για γεύμα και καφέ

13.45-15.00 Ιστορίες και σχεδιασμοί

Παναγιώτης Τουρνικιώτης, ομότιμος καθηγητής ΕΜΠ
«Ιστορίες, Θεωρίες, Σχέδια : ο αρχιτέκτων ερευνητής»
Βασιλική Πετρίδου, ομότιμη καθηγήτρια Πανεπιστημίου Πατρών
«Ο αρχιτέκτονας Γιάννης Τσιώμης: ένας υπεύθυνος 'μάγκας'»
Αθηνά Βιτοπούλου, αναπληρώτρια καθηγήτρια Τμήματος Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ
«Επιβλέποντας διδακτορικές διατριβές. Συμβολή στην έρευνα για την ιστορία της πόλης και τον αστικό σχεδιασμό»

15.00-16.30 Προοπτικές

David Peyseré, διευθυντής του Κέντρου Αρχείων της Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής, Παρίσι.
«Το σύνθετο αρχείο ενός καθηγητή και επαγγελματία της αρχιτεκτονικής»
Νεκτάριος Πισιμίσης, υποψήφιος διδάκτορας, Εργαστήριο Έρευνας στην Αρχιτεκτονική,
Αρχιτεκτονική Σχολή Τουλούζης
«Πρακτική - διδασκαλία - έρευνα: τα αρχεία του Γιάννη Τσιώμη»
Γιάννης Τουρνικιώτης, υποψήφιος διδάκτορας, Σχολή Ιστορίας της Τέχνης και Αρχαιολογίας,
Πανεπιστήμιο της Σορβόνης
«Γιάννης Τσιώμης : η βιβλιογραφία ενός Έλληνα αρχιτέκτονα»
Cloud de Grandpré, μέλος της Ακαδημίας της Αρχιτεκτονικής, Παρίσι
«Ονειρεμένη πόλη - πραγματική πόλη: η πολιτική διαίσθηση του εδάφους, μαζί με τον Bruno Latour». Για τη διάλεξη του Γιάννη Τσιώμη: «20ος-21ος αιώνας. Από τη μαγεμένη πόλη στην απομαγεμένη μητρόπολη» τον Σεπτέμβριο του 2018 - Ίδρυμα Eranos.

16.30-17.00 διάλειμμα για καφέ

17.00-17.30 Προβολή ταινίας

Η Αθήνα ξένη στον εαυτό της (2^ο μέρος), 1986

17.30-19.00 Στρογγυλή Τράπεζα και συζήτηση με το κοινό

Γιάννης Πολύζος, ομότιμος καθηγητής ΕΜΠ, Δημήτρης Αντωνοκάκης, αρχιτέκτονας, Μαριλίτσα Μητσού, ομότιμη διευθύντρια σπουδών στην EHES, Παρίσι, Γιώργος Κουρουπός, συνθέτης.
Συντονιστής, Παναγιώτης Τουρνικιώτης

Η ημερίδα «**Γιάννης Τσιώμης / Η αρχιτεκτονική και η πόλη**» είναι μια διεθνής συνάντηση γύρω από τη σκέψη και το έργο ενός αρχιτέκτονα, ερευνητή, καθηγητή, που άρχισε τις σπουδές στην Αθήνα και έδρασε με επίκεντρο το Παρίσι σε διαρκή ταλάντευση ανάμεσα σε δύο πόλεις και δύο κουλτούρες, γεφυρώνοντας την πολιτική με την πολεοδομία και την αρχιτεκτονική με την ιστορία. Η εκδήλωση είναι μια πρωτοβουλία της Σχολής Αρχιτεκτόνων, συνδέεται με τη δωρεά της ξενόγλωσσης βιβλιοθήκης του στο ΕΜΠ και οργανώνεται σε συνεργασία με το Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής έξι χρόνια από την αναχώρησή του.

Ο Γιάννης Τσιώμης (1944 - 2018), ήταν αρχιτέκτονας, πολεοδόμος και ιστορικός των πόλεων. Σπούδασε αρχιτεκτονική στο ΕΜΠ (1963-1967) και στην Ecole des Beaux-arts στο Παρίσι, όπου εγκαταστάθηκε αναγκαστικά το 1967. Ήταν καθηγητής της Θεωρίας της Αρχιτεκτονικής και του Αστικού Σχεδιασμού στην École Nationale Supérieure d'Architecture Paris la-Villette και διευθυντής σπουδών ιστορίας της νεότερης και σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας στην Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales. Πέρα από το ακαδημαϊκό και ερευνητικό έργο του, παρέμεινε ενεργός αρχιτέκτονας και βραβεύτηκε σε διεθνείς αρχιτεκτονικούς και πολεοδομικούς διαγωνισμούς. Ήταν μέλος της Γαλλικής Ακαδημίας Αρχιτεκτονικής και τιμήθηκε το 2002 με το Διεθνές Βραβείο Gubbio για την ευρωπαϊκή κληρονομιά. Το 1985 οργάνωσε τη μεγάλη έκθεση «Αθήνα, Ευρωπαϊκή Υπόθεση», όταν η Αθήνα έγινε η πρώτη πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης. Δημοσίευσε βιβλία για την πολιτιστική κληρονομιά, τον Le Corbusier, την Αθήνα και τον αστικό σχεδιασμό. Το πολύ σημαντικό βιβλίο του, Η Αθήνα ξένη στον εαυτό της: Η γέννηση μιας νεοκλασικής πρωτεύουσας, μεταφράστηκε το 2021 στα ελληνικά. Το αρχιτεκτονικό και πολεοδομικό αρχείο του Γιάννη Τσιώμη έχει κατατεθεί στο Γαλλικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής και η ελληνική βιβλιοθήκη του στη Fondation Hellénique, το «Ελληνικό σπίτι» στη Διεθνή Πανεπιστημιούπολη του Παρισιού.

La journée « **Yannis Tsiomis / L'architecture et la ville** » est une rencontre internationale autour de la pensée et de l'œuvre d'un architecte, chercheur, professeur, qui a commencé ses études à Athènes et fait son parcours à Paris dans une oscillation constante entre deux villes et deux cultures, jetant un pont entre la politique et l'urbanisme, entre l'architecture et l'histoire. Cette rencontre, six ans après sa disparition, est une initiative de l'Ecole d'architecture, liée à la donation de sa bibliothèque en langues étrangères à Polytechnique d'Athènes ; elle est organisée, en collaboration avec l'Institut hellénique d'architecture.

Yannis Tsiomis (1944 - 2018) était architecte, urbaniste et historien de la ville. Il a étudié à l'École d'architecture d'Athènes (1963-1967) et l'École des beaux-arts à Paris, où il s'est réfugié en 1967. Il a été professeur de théorie de l'architecture et du projet urbain à l'École nationale supérieure d'architecture de Paris la Villette et directeur d'études en histoire de la société grecque moderne et contemporaine à l'École des hautes études en sciences sociales. En parallèle de ses travaux universitaires et de recherche, il a mené une activité constante d'architecte et a été lauréat de concours internationaux d'architecture et d'urbanisme. Membre de l'Académie d'architecture, il a reçu le prix international du patrimoine européen «Gubbio» en 2002. En 1985, lorsque Athènes fut la première capitale culturelle de l'Europe, il organisa au Zappeion la grande exposition « Athènes, affaire européenne ». Il a publié de nombreux ouvrages sur le patrimoine, Le Corbusier, sur Athènes et sur le projet urbain. Son très important ouvrage, *Athènes à soi-même étrangère, Naissance d'une capitale néoclassique*, a été traduit en grec en 2021. Les archives architecturales et urbanistiques de Yannis Tsiomis ont été déposées à la Cité de l'architecture et du patrimoine, à Paris, et sa bibliothèque grecque à la Fondation Hellénique à la Cité Universitaire de Paris.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ / ORGANISATION
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΕΜΠ
ECOLE D'ARCHITECTURE UNTA

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ / COLLABORATION

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ
HELLENIC INSTITUTE OF ARCHITECTURE